



**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Eiusdem veritatis demonstrationes Theologicæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

fuisse, quod, ne fieret, facturus erat: & procul dubio potius verum est quod scit Deus, ergo & vere est, ac determinate futurum, quod facturus est Deus, & non futurum, quod facturus est, ne fiat, ex Augustini sententia, qui sic tandem concludit inferius. Vnde, tam non possunt futura non fieri, quam non fuisse facta praeiterita: quoniam non est in Dei voluntate (& potestate) ut eo sit aliquid falsum, quo verum est: censeo ergo à futuritionis, aut non futuritionis suppositione non solum determinate veram alterius ex illis praeiorionem, & praedictionem, sed infallibilem, e. autem s. perpetuitatem à parte post veritatis contingentis praeiteritae & à parte ante contingentis futuri coequans ait. Hac vera sententia prius inuenitur in animo nostro, cum id verum scimus, & dicimus, sed etsi de animo nostro ablata fuerit, cum id quod scimus oblitus fuerimus, manebit in ipsa veritate: semper enim verum erit fuisse illud quod erat, & non est: & ibi verum erit iam fuisse, quod erat, ubi verum erat, antequam fieret futurum esse, quod non erat.

6. Et sententiam, & doctrinam hanc totam de veritate determinatam, & perpetuam futuri contingentis, ac praeteriti Augustini hausit, & illustravit Anselmus c. 17. Monol. in hac scribens: Cogitet, qui potest, quando incipit, aut quando non fuit hoc verum: scilicet, quia futurum erat aliquid, aut quando desinet, & non erit hoc verum: scilicet, quia praeteritum erit aliquid: quod si neutrum horum cogitari potest, & utrumque hoc verum sine veritate esse non potest; impossibile est cogitare, quod veritas principium, vel finem habeat. Denique, si veritas habuit principium, vel habebit finem antequam ipsa inciperet, verum erat tunc, quia non erat veritas, & postquam finita erit, verum erit quia non erit veritas. Atqui verum non potest esse sine veritate: erat igitur veritas, antequam esset veritas, & erit veritas postquam finita erit veritas: quod inconuenientissimum est. & dialog. de verit. cap. 1. cum vius esset eadem sententia, & verbis, quare, quid sit enuntiationis veritas, & cap. 2. generaliter esse conformitatem eius cum obiecto suo, ut enuntietur (quod utique enuntiationi de futuro etiam contingenti comperit) ita sententiam illam explicat c. 11. [Cum dixi: quando non fuit verum, quia futurum erat aliquid, non ita, dixi, ac si absque principio ista oratio fuisset, quae assereret, futurum aliquid esse, aut ista veritas esset Deus: sed quoniam non potest intelligi, quando ista oratio esset veritas illi de-esset, ut per hoc, quia non intelligitur, quando ista veritas esse non potuit, si esset oratio in qua esse potest, intelligatur illa veritas fuisse sine principio, quae prima causa est huius veritatis.]

7. Nil sane ad hanc rem, & perpetuitatem veritatis obiectivae futuri contingentis antequam de praesenti, & actu sit probandum, & explicandam subtilius dici, aut illustrari potest: ac statim huius anteriorem perpetuitatem cum posteriori praeteriti perpetuitate iterum componit: ex utroque autem, & Augustino, & Anselmo rationem ac sententiam mutuatus Hugo Victor. lib. 1. part. 2. cap. 22. circa med. paucioribus tamen, his verbis: Omne, quod fit, ab aeterno praesens est futurum esse, quia ab aeterno futurum est: quod ipsum tamen ab aeterno non est: ubi rem, quae futura est, ab aeterno esse optime negat; concedit autem (sicut Augustinus & Anselmus) ab aeterno esse rei illius futuritionem, & hanc ad aeternam eius praesensionem supponit, quod statim post pauca reperit: Quod, quia fit, & futurum semper est, & praesens est: ac iterum: Praesens est, quia futurum est. Denique idem Anselmus de concordia Praesentis cum libert. c. 2. colum. 2. sic ait: Non enim, nisi, quod futurum est, praesentur: quia praesentia non est, nisi veritatis. Et sub inferius. Praeter autem verum est, quia fuit, & est, & erit aliquid ex necessitate: & quia necesse est fuisse omne, quod fuit, & esse omne quod est, & futurum esse omne quod erit.

CERTAMEN IV.

Eiusdem veritatis demonstrationes Theologicae.

1. Prima Theologica demonstratio sit: datur in Deo iudicium, seu praenotio de futuro contingentis singulari determinate vera. Hac autem est propositio singularis de futuro contingentis, ut ex definitione eiusmodi singularis propositionis, patet: ergo datur propositio singularis de futuro contingentis determinate vera: consequentia est legitima; & maior certa ex revelationibus à Deo per se, vel Prophetas suos factis de futuris contingentibus singularibus: v. g. de peccato Iudae, & negatione trina Petri, aliisque innumeris singularibus futuris contingentibus à Deo reuelatis, ut per Prophetas in scriptura determinate praedictis, & proinde, & ab eo praescitis, quibus praecula manet errorum & infamia Aureoli responsio in 1. d. 39. quaestio. viii. artic. 3. proposit. 2. & 3. & conclus. articuli dicentis Deum non praescisse singularem illam contingentiam futura determinate esse, sed indeterminate futura, vel non futura. Etenim determinate futurum esse Iudae traditionem, & Petri negationem, potius, quam non futuram praescisse, & reuelasse ex Scriptura fides Catholica est. Secundo: tam haec, quam singularia reliqua contingentia per se, vel Prophetas futura determinate potius, quam non futura reuelant: vel ergo determinate fore, aut non fore praesciunt: vel solum indeterminate fore, aut non fore praenotant: si primum: habetur intentum, & deficit à solutione Aureoli. Si secundum: mentitur plane Deus, vitiatur etiam, fuit, cum fore determinate; quod fore determinate potius, quam non fore, nesciebat, sciens volentque praedixit: quod solum ad mendacium formale, neque solum materiale requiritur.

2. Contra inde secundo. Quia, si Deus ex praesentia illa futuritionis, vel non futuritionis futuri contingentis disunctum non reuelat per se, vel per alios futuritionem illius determinate, vel futuritionem, aut non futuritionem disunctum: non tenebimur credere eius reuelationi de futuritione contingentis reuelati determinate, potius quam de non futuritione; si cum contingens determinate fore potius, quam non fore, ex illa scientia solum de futuritione, aut non futuritione disunctum, & indifferenter iudicant reuelat, mentitur Deus, ut vidimus, nemo autem teneatur credere testimonio mendacis: si autem solum reuelat fore, vel non fore indeterminate, id solum credere tenebimur, quod Deus reuelat: scilicet fore, vel non fore disunctum contingens reuelatum, non autem determinate fore; imo arbitrio, & coniectura nostrae integritas erit, alterutrum euentum iudicare: quid ergo tantopere Patres Petri incredulitatem contra Christi reuelationem ter me negabis ex praesentis sui amoris in Magistram, & dispositionis animi reclamantis, est oportuerit me mori tecum non te negabo, & mirantur, & carpuerunt maxime, cum aequae possent ea reuelatione facta credere ac iudicare se non negaturum, atque, si opposito, & contradictorio modo facta ipsi à Christo Domino fuisset, scilicet, non me negabis: si iuxta secundum hoc dilemmatis huius membrum non magis reuelat Deus contingentis futuritionem, quam non futuritionem, ut iam expendo in eius membri impugnatione secunda.

3. Sic igitur impugno illud secundo: & probabo iuxta illud absurdum antecedens assumptum: etenim iuxta Aureoli solutionem, & membrum illud dilemmatis. Nil amplius reuelat Deus, cum reuelat futuritionem contingentis, siue fore contingens, quam, cum reuelat negationis eius futuritionem, siue illud non fore: neque enim determinate praenotat, ac praedi-

cere

esse negationem contingentium rerum futuritionem, non autem futuritionem rerum contingentium, admittens, admittere potest, nisi, qui non solum consequentia, sed à ratione debeat: ergo tam, cum reuelat contingens fore, quam, cum reuelat non fore, reuelat fore, vel non fore indeterminate, atque disunctam: at, cum reuelat non fore, non teneatur credere fore: ergo nec, cum reuelat fore contingens teneatur credere fore contingens, sed, vtriusque posita reuelatione diuina, tantum tenebimur credere contingens illud fore, vel non fore disunctim indeterminate atque confuse: liberumque proinde nobis erit alterutra posita ex præsentibus circumstantiis alterutrum determinare præ alio futurum coniectari, præagere, ac prædicere, atque, ac si neutrum à Deo reuelatum esset: quare nihil reprehensione, adhuc materialiter, dignum Petrus egit, cum Christo Domino prænuuntiant *negabis me* & iudicio, & ore aduersus est, non te *negabo*. Contra tertio: quia, si solum contingentia futura Deus reuelat, id solum de suis oraculis dicere poterit, quod generali illo Tyresia Gentilius dictum quondam fuit, *quidquid dicam, aut erit, aut non erit*, quod merito irridet Boëtius de Consolat. prola 3. inter medium, & finem: id quippe de cuiuslibet quantumvis stupidi prædictionibus eadem certitudine dici potest: quare inepte hæc tenus à Sanctis diuina oracula sollicita essent, atque suspecta.

4. Tertio hinc Aureoli solutionem impugno, quia, si Deus de contingentibus futuris solum scit illa fore, vel non fore, non autem fore determinate, aut determinate non fore, sciet sane, quod de eis scit stupidissimus quisque, nihilque amplius: scilicet contingens fore, aut non fore: ac proinde de illo rogatum, fore aut non fore solummodo respondendum, tanquam stolidum, quem ideo ridere merito solemus: cuius ea ratio est, ex qua quarto impugnatur Aureolus. Nempe, quodvis, etiam contingens fore vel non fore, adeo certum, necessarium, & solum lumine exploratum veritatem esse, ut qui eo respondere satisfacendum roganti de euentu futuro putet, aut id solum à sane mentis homine dubitari, & quari possit, nisi amantissimus esse nequeat: ex qua ratione sic arguuntur. Contingens hoc, vel fore, vel non fore indeterminate, & disunctim veritas necessaria omnino est, ac necessarium contingens, seu contingentia futura: atqui Deus per Aureolum eam solum cognoscit: ergo Deus nullum contingens, seu veritatem contingentem futuram cognoscit: quæ omnia, ut videntur, dicendum necessario est Deum futurum potius determinate, quam non futurum contingens, quod de facto erit, & determinate non futurum, quod de facto non erit prænocere, & quod ex eis reuelat, siue fore, siue non fore, determinate fore, vel determinate non fore reuelare. Nec quid præstat, satis extra rem, magis Catharini solutio: scilicet, propositiones eiusmodi relatas ad causas futuri contingentis non esse determinate veras: sed neque id negamus, aut eius oppositam contendimus: at (inquit) quatenus Deus, præsens eius obiectum habet, ac scit, & reuelat veritatem habere determinatam: sed certe hoc solum contendimus futurum contingens, ut in se, & extra causas pro sua duratione est (quo solum pacto potest Dei æternitati præsentari, & coexistere in omni opinione) determinate fore, ac futuritionem, & veritatem determinatam habere, quæ ad sui diuinam præscientiam, & reuelationem supponatur.

5. Ex hac Theologica demonstratione determinate veritatis præscientiæ Dei de futuritione futuri contingentis præ non futuritione illius: idem de nostris iudiciis, & enuntiationibus de futuro contingentia singulari demonstratio duplici ex capite. Primo: quia omne iudicium, & enuntiatum, quæ conformatur cum suo obiecto enuntiatum potius, quam cum eius opposito, est determinate vera: at iudicia, & enuntiationes nostræ de futuritione determinate futuri contingentis à Deo prædicti, & reuelati determinate, idem ipsum iudicant, & enuntiant determinate, quod Deus prænotat, & reuelauit: ergo conformantur atque ac Dei prænotio, & reuelatio cum futuritione determinate contingentis quod iudicant, ac enuntiant futurum. Dicit atque conformari: impossibile enim est duas enuntiationes idem eodemque modo ex parte obiecti enuntiantes alteram rei enuntiate conformari, alteram non conformari: cum enim nulla sit in enuntiatum obiecto di-

uersitas in obiectum ipsum tota deuoluatur contradictio, ut, scilicet, idem sit, & non sit pro eadem duratione futurum, quod est repugnans. De necessitate vero veritatis, seu conformitatis determinate nostrarum enuntiationum de futuro, vel de non futuro contingentia æqua cum necessitate veritatis, & conformitatis diuinæ præscientiæ cum eodem futuro secus res habet: cum hæc summam eius veritatis necessitatem physicam, & metaphysicam habeat, quam nequit habere nostra prænotio, nisi fidei sit, ac proinde eidem præscientiæ ac reuelationi imitatur: quanquam & de hac quæstio sit: an necessitatem veritatis, quam diuina præscientia, habeat minorem, locumque inter eas Aristotelicum illud proloquium, *propter quod enuntiationes tales, & illud magis* de quo controuersia de fide: assero interim esse æqualem. Secundum caput vniuersalius est arguendi ex præscientiæ & reuelatione Dei de aliquibus contingentibus determinate vera, veritatem determinatam omnis vniuersum iudicij, & enuntiationis nostræ de futuro contingentis, quod erit, aut non futuritionis eius quod non erit, illud est: quod, minime, si vnum ex futuris contingentibus determinate verum in se, ac determinate futuritionis potius, quam non futuritionis, est, antequam actu & de præsentia sit, omnia futura contingentia eandem futuritionem determinatam habeant, ac proinde determinate vera obiectiue esse euidens est: atqui ex determinate vera præscientiæ & reuelatione diuina de aliquo futuro contingentia euidens est illud esse in se determinate vere obiectiue futurum, & determinate futuritionis potius, quam non futuritionis: ergo inferitur ex eisdem euidenter omnia contingentia futura, quæ erunt, vere esse futura determinate, & non futura, vere esse, ac determinate, non futura: inde vero euidenter etiam inferitur: omne nostrum iudicium & enuntiationem de eorum quouis, ut de facto habitam, esse determinate veram, quia conformatur cum futuritione determinate ac potius, quam cum non futuritione si illam iudicat, aut enuntiat: si vero non futuritionem, cum illa determinate, & potius quam cum futuritione conformabitur. Tertium denique caput immediatius arguendi vniuersum veritatem determinatam nostrarum enuntiationum, siue internarum, siue externarum de futuro contingentia singulari quouis, siue non futuro, ex præscientiæ Dei sumitur de omni futuro contingentia: tum, quia quouis determinate vera, imo necessaria veritatis, quam q. 5. auctoritate, & rationibus demonstrauimus: tum quia ex illa inde immediate eorum omnium futurorum contingentium determinate veritas obiectiua, deducitur, & inde discursu secundo intentum euincitur: tum quia quouis nostra enuntiatum, de quouis futuro contingentia determinate conformis suo obiecto ac vera determinate monstratur iuxta discursum primum: totidem modis arguendi inuicem demonstratur falsitas determinate propositionum nostrarum de futuro contingentia aliter, ac erit, enuntiatum.

CERTAMEN V.

Alia veritatis eiusdem naturales demonstrationes.

1. Naturales huius veritatis demonstrationes adeo sunt principis per se notis vicinæ, ut cuius mens in eas non inciderit non solum non discurrere; sed neque ambulare posse putanda sit: imo vero, nec mente, sed oculis, & lectione solum opus esse merito videbitur, ut in illas incuratur, cum in Aristotele, & antiquioribus vtriusque facultatis Philosophicæ, & Theologicæ Doctrinibus efformata, & expressa reperiantur. Tamen plerique ex his demonstrationes contra Dominicanos Thomistas requirentes decretum prædeterminationum ad contingentis futuritionem procedere, Docti ex nostris Recentiores aduertunt, quibus merito abnuimus: ut enim diximus certam. 1. num. 4. cum sublato decreto, quo hi in actu primo contingentiam, & libertatem (sicut in eo iudicio implicatorie) causæ in actu primo constituant, contingentis